

Oponentský posudek diplomové práce Eleny Nikitiny

La influencia de Dostoievsky en la obra de Pío Baroja

Elena Nikitina zvolila komparativní zaměření diplomové práce; zkoumá vliv F. M. Dostojevského (1821-1881) na předního španělského prozaika počátku 20 stol. Pía Baroja (1872-1956). Baroja bývá řazen k tzv. Generaci 98, která prožívala úpadek Španělska a byla silně ovlivněna tehdejší evropskou filozofií (Nietzsche, Schopenhauer aj.).

Práce má dobře promyšlenou strukturu, k čemuž nepochybně přispívají jasně formulované teze v úvodní části (s. 9-10). Autorka si klade za cíl analyzovat klíčová díla obou autorů, ne v jejich celistvosti, ale soustředit se na klíčové formální a obsahové prvky, které se podobají, hledat v Barojových testech svědectví o jeho znalosti ruské literatury a konkrétně Dostojevského a identifikovat rysy Dostojevského tvorby, jejichž vliv je patrný v díle španělského autora.

Oceňuji také šíři prostudované primární a sekundární literatury; z práce je patrný autorčin zájem o oba autory, zevrubná četba děl, kterými se v práci zabývá, a rovněž schopnost do textu organicky zakomponovat odbornou literaturu.

Zdařilé jsou již kontextové kapitoly, např. „Contexto cultural: Pío Baroja y la literatura rusa“, v níž Elena Nikitina přesvědčivě dokládá autorův zájem o ruskou kulturu a politiku, jehož výsledkem jsou různé články, v nichž je právě Dostojevskému věnována velká pozornost. V kapitolách věnovaných historickému kontextu se Elena Nikitina nenechala zlákat šíří a komplikovaností popisované doby a napsala relativně stručné, avšak výstižné shrnutí dějinné situace, která je navíc nahlížena z perspektivy obou autorů a je propojena s jejich životem a tvorbou. Velmi působivý je popis Petrohradu a Madridu a hledání paralel mezi oběma městy.

V další části se autorka zaměřuje na několik styčných bodů mezi Dostojevského a Barojovými romány: existenciální otázky, polyfonie, bildungsroman. Analýza je podložena citacemi z několika románů a především pojednání o existencialistických momentech je velice zdařilé a přesvědčivé.

Jaké jsou „vady na kráse“ této diplomové práce?

Zastavila bych se u dvou bodů spojených s jazykovou a stylistickou rovinou textu. Zaprvé, místy (především v úvodních kapitolách) se objevují velmi exaltované formulace, které jsou jednak dle mého mínění zbytečné – není třeba zdůrazňovat velikost obou autorů – a jednak do odborného textu nepatří; např. „En la inmarcesible constelación de nombres que constituyen la gloria y el orgullo de los clásicos del arte mundial, Pío Baroja y Fiódor Dostoievsky ocupan un lugar de honor. Con sus obras excitaron la mente y el corazón de los lectores.“ (s.26). Druhým rušivým elementem jsou chyby ve španělštině; Elena Nikitina nepochybně zvládá psát poměrně náročný text ve španělském jazyce, ovšem mohl být pečlivěji zredigován a řada chyb by se tak odstranila. Někde opravdu znepríjemňují četbu. Jen namátkou: este parte (10), obras inmortales tan como (12), decide a regresar (19), la presente capítulo (25).

Při obhajobě bych se ráda vrátila ke dvěma otázkám:

Autorka hovoří o tom, že „una de las razones por las que se formó la generación del 98 fue el deseo de los jóvenes preocupados buscar y decir la verdad” (33); jak je pravda chápána? Je to pravda literárního zobrazení, pravda jako filozofický pojem... a kdo je arbitrem toho, co pravda je?

Elena Nikitina dále hovoří o určité nezávislosti postav u obou autorů a konstatuje, že “gracias a todas esas voces en las páginas de la novela, el lector, a través de las conversaciones o diálogos tiene oportunidad de escuchar cuáles son las actitudes ante la vida casi de todos los personajes.” (64) Mohla by toto pojetí specifikovat? Je to totiž přece stále jistá hra autora – postavy říkají to, co on chce...

Závěrem nelze než konstatovat, že přes jazykové nedostatky se jedná o kvalitní diplomovou práci, takže ji doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení *výborně*.

Praha, 19. 1. 2023

Mgr. Dora Poláková, Ph.D.